

2019
6-7 KWIETNIA

SYMPOZJUM
MŁODYCH
NAUKOWCÓW
WYDZIAŁU FIZYKI UW

Dżety z małowasywnych protogwiazd w zewnętrznych rejonach Galaktyki badane w ramach przeglądu instrumentem KMOS/VLT

Dominika Itrich¹, Agata Karska¹, Suzanne Ramsay², Marta Sewiło³, William Fischer⁴, Lars Kristensen⁵, Gregory Herczeg⁶, Beata Deka-Szymankiewicz¹

¹Uniwersytet Mikołaja Kopernika

²ESO Headquarters Garching

³NASA/GSFC

⁴Space Telescope Science Institute

⁵University of Copenhagen

⁶Kavli Institute for Astronomy and Astrophysics

Powstawanie małowasywnych gwiazd jest związane z wieloma energetycznymi procesami. Najbardziej spektakularne są wysoko skolimowane dżety powodujące fale uderzeniowe, które kompresują i podgrzewają gaz nawet do setek czy tysięcy Kelvinów. Tego typu dżety zostały dobrze scharakteryzowane jedynie dla bliskich rejonów gwiazdotwórczych (<450 pc), które charakteryzują się bardzo podobnymi warunkami tam panującymi (Davis et al. 2011). Pytanie o to, czy wpływ fal uderzeniowych na środowisko, w jakim powstaje gwiazda, jest większy dla ośrodków o np. większej metaliczności, pozostaje wciąż otwarte. Najnowsze przeglądy Małego i Wielkiego Obłoku Magellana pokazują, że ilość materii akreowanej przez masywne protogwiazdy jest tam większa niż w naszej Galaktyce.

Przedstawiamy pierwsze wyniki obserwacji w bliskiej podczerwieni instrumentem KMOS/VLT mało- i średnio-masywnych protogwiazd w zewnętrznych rejonach Galaktyki. Ponad 100 kandydatów na protogwiazdy zostało wybranych w regionie Cma-l224 w odległości 1 kpc na podstawie wcześniejszych wielkoskalowych przeglądów w średniej i dalekiej podczerwieni (Sewiło et al. 2018; Elia et al. 2013; Fischer et al. 2016). Obserwacje wykonane przez KMOS pozwalają potwierdzić młody wiek obiektów i scharakteryzować fizyczne parametry wpływów.